

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 4 mars 1909 kl. 1 e. m.

Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 1, i anledning af väckt motion om statsbidrag till aflönande af fjärdingsman.

Sammansatta stats- och lagutskottet har till förberedande behandling fått emottaga en af herrar Bengtsson i Häradsköp och Johansson i Aflösa inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 55, så lydande:

»Gång efter annan har framställning gjorts till Riksdagen, att fjärdingsmännens löneförmåner skulle bestridas af staten. Med dessa framställningar har visserligen ännu icke det åsyftade resultatet vunnits; men då enligt vårt förmenande det nu förefinnes ett ännu större behof af att en sådan förändring åvägbringas, tveka vi icke att ånyo draga denna fråga under Riksdagens pröfning.

Den kommunala skattebördan ökas mångenstädes för hvarje år i så oroväckande grad, att de skattdragande icke utan oro kunna tänka på framtiden, och ur den synpunkten torde man vara berättigad att på hvad sätt som ske kan söka åstadkomma någon lindring. Tanken att i berörda afseende bringa hjälp från statens sida är för öfrigt icke ny. Den har behandlats på många sätt, om också ännu intet resultat på detta område uppnåtts.

För att i någon mån bringa hjälp härutinnan hålla vi före, att det vore lämpligt, om den till fjärdingsmännen utgående aflöningen helt eller delvis bestredes af staten. För närvarande utgår denna afgift, som bekant, af kommunens medel, och att den i afsevärd mån är för kommunerna ganska betungande torde framgå däraf, att fjärdingsmän finnas, som hafva högst afsevärda årliga löneinkomster.

Skälet hvarför Riksdagen icke hittills ansett sig böra bestrida dessa utgifter har i hufvudsak varit, att man ansett fjärdingsmannens befattning vara ett menighetsbestyr, hvarför ersättning borde erhållas endast af kommunerna. Men det torde kunna sättas i fråga, om man icke vid ett dylikt betraktelsesätt äfven skulle kunna hänföra, låt oss säga, länsmännens befattningar till menighetsbestyrens område. Om också med ganska olika befogenhet ha ju dock både länsmän och fjärdingsmän till hufvuduppgift att sörja för ordning och säkerhet, enhvar inom sitt område.

För öfrigt torde man knappast från statens sida vara befogad att vägra hjälp på detta område, blott därför att befattningen i fråga betecknas såsom ett menighetsbestyr; ty till sådana måste väl äfven hänföras den uppgift, som föreligger den extra polisstyrka, till hvars aflöning bidrag lämnas af staten.

Staten har nu också genom den nu i det närmaste afslutade regleringen för landsstaten på ett, som vi hålla före, riktigt sätt sörjt för dessa tjänstemäns aflöning, och vi kunna icke riktigt fatta anledningen till att staten skulle alldeles uraktlåta att lämna sitt bidrag till aflöningen utaf den stora organisationens sista led, fjärdingsmännen.»

*Utskottets
yttrande.*

Frågan om fjärdingsmännens aflöning helt eller delvis af statsmedel har förevarit till behandling vid riksdagarna åren 1888, 1903, 1904 och 1905.

Framställningarna hafva vid samtliga dessa tillfällen afstyrkts af vederbörande utskott samt af båda kamrarna afslagits.

Det sammansatta stats- och lagutskott, som år 1904 hade att behandla frågan, fann icke skäl föreligga, som talade för en förändring uti fjärdingsmannabefattningens genom sekler häfdvunna karaktär af kommunal institution — ett menighetsbestyr —, och erinrade utskottet, hurusom af den för fjärdingsmännen gällande instruktion, utfärdad af Kungl. Maj:t den 29 september 1899, syntes framgå, att fjärdingsmännens åligganden hufvudsakligen afsåge att verka för uppehållande af ordning och säkerhet, hvar och en inom den eller de kommuner, inom hvilka han blifvit till fjärdingsman utsedd. Att fjärdingsmannen för detta sitt arbete aflönades af kommunen syntes utskottet icke innebära någon obillighet, särskildt som staten årligen bidroge med betydliga belopp till aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet.

Nuvarande sammansatta stats- och lagutskott hyser i frågan samma uppfattning och kan sålunda ej förorda bifall till nu förevarande motion.

Sedan Riksdagen senast fattade beslut i ämnet hafva icke heller några ändrade förhållanden på detta område inträdt, som skulle kunna föranleda till ett frånträdande af samma beslut.

Utskottet får alltså hemställa,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 mars 1909.

På utskottets vägnar:

T. ZETTERSTRAND.
